

מקורות ערב ראש השנה תשפ"ד מה עושים בני קרח בסדר התקיעות?

ואעפ"כ, לא זו בלבד שבהרהור התשובה נמלטו מהעונש שבא על עדת קרח, אלא גם בשעת העונש גופא, בהיותם בלועים בגיהנום, הייתה ישיבה מתוך שלווה, במקום גבוה ומבוצר, ועד שיצאו מהם שמואל הנביא וכד משמרות כו', ועד שהגיעו לקצה הכי עליון – שאמרו שירה ודברי שירתם ותהילתם נכללו בספר, ועד המובא בתחילת מזמור פז: 'לבני קרח מזמור שיר, יסודתו בהרי קודש'.

עקב ייז: כי ה' אלוקי האלוקים וגו' אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד.

אבות ד: ברוך הוא שאין לפניו לא עולה... ולא משוא פנים ולא מקח שוחד... ודע שהכל לפי החשבון.

משלי יז, כג: שחד מחיק רשע יקח להטות ארחות משפט.

רש"י: הקב"ה מקבל דברי הכנעה ופיוס מחיק הרשעים, כלומר בסתר בינו לבנינו, 'להטות ארחות משפט' – להפוך דינו מרעה לטובה.

תהלים יז, ב: מלפניך משפטי יצא.

מדרש תהלים: דאמר ליה הקב"ה לדוד: על חנם עשיתי לך סנהדרין? לך ורון לפניך. אמר ליה: ריבוננו של עולם, כתבת בתורתך 'ושוחד לא תקח' והן מתייראין ממני ליקח שוחד, אבל אתה רצונך שתיקח שוחד ולכן 'מלפניך משפטי יצא'... ומה השוחד שנוטל מן הרשעים? תשובה ותפילה וצדקה... לפיכך אמר דוד (בפרק טז): 'תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך' – אלו עשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום הכיפורים [שהם מזכים בדין ומאריכי חיים].

מדרש שמואל: ענין התשובה לחד וענין שאר מצות לחוד, התשובה שמכפרת הוא כי בהיות האדם מתחרט מן העוון, התשובה מכבסת את נגע נתק העוון. אבל מי שיש לו אלף אלפי רבבות של מצוות ומיעוט עוונות, ולא התוודה עליהן, בוודאי אותן העבירות יעמדו במקומן ואיך יוסרו בלתי מסיר.

ליקוטי שיחות לד/61: השוחד בתשובה הוא בזה שאין צורך ב'תשובה מעולה', בשביל כפרה גמורה... אלא כיון שקיים מצוות התשובה על פי התורה, שגמר בליבו לעזוב החטא ושלא יעשהו עוד, עם הווידי ובקשת מחילה, נמחל עוונות לגמרי. וזה שכפרת התשובה קרויה 'שוחד', היינו רק לגבי **בני אדם**, דאין לדיין אלא מה שענינו רואות. אבל הקב"ה שרואה ללב ומכיר אמיתת העניין שבכל עשיית תשובה יש **שינוי גברא**, בכוחה לפעול מחילת העוון לגמרי (ולכן לאמיתתו אין זה בגדר שוחד).

1. **במדבר טז, לב:** ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח. **שם כו, יא:** ובני קרח לא מתו (שמות ו, כד: ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף).

גור אריה: מדכתיב 'ובני קרח לא מתו' ולא כתיב 'ובני קרח חיו', משמע דלא מתו, אבל חיים נמי לא.

סנהדרין קי: מקום נתבצר להם בגיהנום וישבו עליו ואמרו שירה.

רש"י במדבר שם: הם היו בעצה תחלה, ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם. לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנום וישבו שם.

בבא בתרא יד, ב: דוד כתב ספר תהלים על ידי עשרה זקנים [דוד גילה ברוח הקודש מזמורים שנאמרו קודם על ידי עשרה חשובים]: אדם הראשון, מלכי צדק, אברהם, משה... **ושלושה בני קרח** (כמו מזמור מב: 'למנצח משכיל לבני קרח', מזמורים מד–מט שמתחילים עם 'למנצח לבני קרח' ועוד).

סדר תקיעת שופר מתהלים מז: למנצח לבני קרח מזמור: כל העמים תקעו כף הריעו לאלוקים בקול רנה: כי ה' עליון נורא מלך גדול על כל הארץ: יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה: עלה אלוקים בתרועה ה' בקול שופר... כי מלך כל הארץ אלוקים זמרו משכיל.

2. **דברי הימים ו:** בני לוי גרשם קהת ומררי... ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל... קרח בנו אסיר בנו אלקנה בנו ואביסף בנו... ובני אלקנה עמשי ואחימות: אלקנה בנו... **אלקנה בנו: ובני שמואל.**

מדרש תהלים מה: והיו בני קרח רואים שאול מתחת פתוחה מכאן ואש מלהטת מכאן, ולא היו יכולין להתוודות בפיהם, עד שרחשו תשובה בלבם.

אור יהל ב/שח: בשעה יקרה הלזו שהכול יודעים ומרגישים שכל חיי העם תלויים בה... מלמדים בני קרח עד כמה כח התשובה וחסדי ה' לקבל תשובת אנוש עד דכא – עד דכרוכה של נפש. אף שנמשכו באש המחלוקת ואך בבטן שאול נתנו לב לצעוק ולשוב על מעשיהם – לא כלו רחמיו ונתקבלה תשובתם והתבצר להם מקום גבוה שמה.

3. **ליקוטי שיחות לג/174:** בני קרח נמצאו בקצה הכי תחתון, שהיו היו בעצה **תחילה**, היינו שלא רק שנכשלו בחטא המחלוקת, אלא היו בגדר מחטיאים את הרבים, לחלוק על משה והקב"ה, וגם תשובתם לא הייתה גלויה, אלא רק הרהור תשובה בלב, ואדרבה בגלוי המשיכו במחלוקת, כי הרהור לא היה חזק דיו לפעול עליהם לפרוש בריש גלי.